

DEO OPTIMO MAXIMO.
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,*
CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS;
mane discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-sextâ mensis
Martii, anno Domini M. DCC. LXXV.

M. NATALI-MARIA DE GEVIGLAND,
Doctore iMedico Regiorum in Germaniâ Ducum & Militum Nosocomiorum
nuper Medico , vices gerente M. EXUPERII-JOSEPHI BERTIN , Supremi
Valachiae & Moldavia Principis Medici , antiqui Regis Exercituum & Castro-
rum Medici Primarii , nec-non è Regiâ Scientiarum Academiâ , Doctoris Me-
dici , Præsidis.

An post longas defatigationes , subito instituta vita deset , periculosa ?

I,

DICTO irrevocabili , natus inter dolores homo , per vitæ sum-
mam brevem , quā multis opprimitur miseriis ! A Naturâ prima
mali labes. At sēpius sexcentis vitæ erroribus , ipsi Naturæ vitio
stimulum addimus : nec per nostram patinum stultitiam , sopita silere
aliquandiu quæ foevemus intus morborum semina ; sicque incluſta-
pilis lethi acceleramus gradum. Quā aliter esset mortalibus , si
relligiosi , Medicinæ cultores , illius aris debitos imponerent honores ! Discerent
ab eâ , vitam quæ faciant beatiorem. Qui leges illius servat , salubrem aspectum
solis , salutiferamque ventorum perlusionem in habitationem volet sibi catus hos-
pes. Curæ semper erit illi purus aër , tenuis , serenus , temperatus , nullis inqui-
natus vitiis : non omnia indiscriminatim usurpabit alimenta ; qua magis Euchyma ,
Eupepta magis soliget. Deteriora sobrietate reddet beneficia. Appositis quæcumque
sint , edulis utetur ad reciſendum corpus , non ad irritandam voracitatem. Potum
quærer qui faveat digestioni , sedetque fitim non vero accendat Legitimè tantum
excernenda , è corpore prudenter eliminabit ; retinenda servabit prudentior. Doctus
quā profint lœti affectus , animi pathemata , tranquillitatí sue infensa , vitabit
sapiens. Docet pariter Ars salutifera longiori somno turpiter saginari corpus ,
vigiliarum nimicte tabescere oculis. Utriusque pars necessest . Suus sit in utroque
modus. Monstrat quid & quantum dotibus contrariai; conseruant ad vitam motus &
quies. Motu vivimus , pereunte motu vita perit. Viget ab illo solidorum fluido-
rumque corporis actio reciproca , vigint functiones , secretiones & excretiones
variæ. Provocat appetitum , digestioni utilem operam reddit , providet nutritioni
opportunitæ , totum corpus firmat. Sed ne quid nimis. Lassitudinem supervacaneam
fugiens , non reformatib[us] necessariam. Hâc arte blandam voluptatem afferent
succedaneæ quietis vices. Illius beneficio labefactatae reficiuntur vîres , corpus inf-

* Propugnata anno 1761. Autore M. NICOLAO JEANROY.

2

taurabitur. Vis sanus esse ? Prudens alterum tempestivè alteri oppone. Eventu non dubio, alter alteri si modum non excesseris, medebitur : Si excesseris, cautè progredere : corpore diuturnis laboribus defatigato, cave subito desidiosæ vitæ prorsus te committas. Omnis enim subita mutatio periculosa.

I I.

PERICULOSAM esse omnem mutationem subitanam etiam si non moneret op̄ portunè divus Senex, nonne vulgaris & quotidiana indicat experientia ? Calefacta nimis corpora halitu frigido dissilire protinus, quis ignorat ? Partes corporis viventis frigore urenti stupefactas, si æstu subito hypocauhti calidioris imprudenter afflentur in gangrenam & sphacelum abire norunt omnes. Calidam aëris temperiem frigida excipiat, presso pede sequitur proteiforme Catharrorum genus omne ; nascuntur Anginae, Pleuritides, Peripneumoniae, &c. Repentinis quibuscumque aliis aëris mutationibus mille modis afficiunt aut lœdunt. Letitia & mœror, si ex improviso, jure pari mortem subitam afferunt. A subito turore, timore, vel aliis quibuslibet animi pathematis idem periculum imminet. Quid non reformatum à subita suppressione mensium, lochiorum hæmorroidum, &c ? Evacuationes quædam licet exleges, si consuetæ (ut in quibusdam hominibus,) cum medicastrorum imperiis sustentur imprudenter, quām tristes agunt in corpore tragedias ! Non alia ratione, doctâ medentis operâ eruptus orci faucibus æger, post longa jejuna, si Medico dissidentibus stultè credens mulierculis latranti stomacho subito nimis indulget, tollitur è medio non hæc pollicitus sibi. *Ipsa quoque consuetudo, quam non malè alteram naturam appellant, fert vix credenda. Hinc*

*Profect poto Mithridates s̄a pene,
Toxica ne possent s̄a nocere sibi.*

Helliunes, edacesve, severiori diæta, vini liquorumque ardenter strenui potores, à subita consuetorum privatione, quasi fulcro soluto repente cadunt. *Mutatio subita a consuetis in nova, est ubique & semper quām maximè periculosa ; licet ex malis vulgo habitis in bona putata transyerit.*

I I I.

NON aliter sentias de vitâ desidiosâ post longas defatigationes subito insitutâ. Oria non continua, sed interpolata, corpori resciendo egregium quidem ferent auxilium ; at non impune violentioris statu quies longior proximas excipiunt vices. Nec mirum : Quid enim per longas defatigationes corpori accedit ? Quotidiano motu, coquæ vehementiori quām par esset, solidæ partes concussæ, majorē sollicitant influxum spirituum animalium, non sine magno tam pretiosi laticis dispendio vividiū oscillant ; hinc in fluidas reagunt potentissimis, earamque accelerant gradum. Ab ingenti solidorum fluidorum attritu, calor naturalis augetur ultra modum, functiones nimis intunduntur aut pervertuntur : Sanguis reciprocè magno impetu exprimitur & admittitur intrâ suos canales. Nec inde felicitis absolvitur secretionum opus : fervidiori cursu abrepti humores vix subeunt minima vasorum secretoriorum oscula, aut partes eorum crassiores, tenuioribus foliis frequentandos permeantes canaliculos, non invisa sibi transiliunt loca. Fiunt interea copiofiores omnis generis excretiones per poros cutis, renes, intestina, &c. Motu continuo aquosæ dissipantur humorum particulae, spirituosæ avolant, retinenda exer-

muntur foras; retenta coguntur in densitatem inflammationi proximam. Olea & Sales nimis trita & attenuata quasi in putredinem exaltantur. Plus equidem appetit ventriculus fame vividiiori sollicitatus, digerit animosius. Sed quā tot partium detritarum reparationi sufficiat unus? Cūm præsertim desideretur placidus ille intestinorum motus ad perfectam chyli secretionem tantoperē requisitus. Fractum igitur nec satis instauratur corpus, nec humidum radicale vite pabulum illud apud veteres tam soleme, planè refarcitur. Tristis sanè corporis conditio, in quā præceps ruīt ad interitum! At quam tristior, si accedat improvisa quies & continuata! Quæ modò ultrā modum erant tensæ fibræ, relaxatae in pari ratione fatiscent. Jam nullo stimulo excitata torpescunt vasa. Hinc languebit humorum circulatio. Eorumdem dissipatis prævio motu fluidioribus particulis factam insipiationem, jam non compensabit effecta solidorum actio. Hinc congettiones, obstrunctiones omnino. Languente omni solidorum systemate, languebunt & ipsa secretoria organa. Pravæ aut nullæ sient secretiones. Item de excretionibus; torpentibus oculis vasorum transpirationi dicatorum, non tentier corpus debita perspirationis beneficia. Deficient auxiliariem denegabunt operam alvus, vesica, factæ & ipse inertes. Jam si leti irrita lex sapientis naturæ, quā jussi excretiones alias aliarum esse vicarias. Retentis excernendis, à luxuriantium humorum foeda colluvie quid non reformides! Non magis ingesta favent. Solito motu orbatus non appetita male digerit alimenta veuriculus. Pravis autopicti confecta Chylosis, hæmatosim labo suā inficit. Hinc perflumdati humores quotquot sunt in corpore, (ut potè à sanguine derivati) quasi certatim suam singuli afferent morborum ilhadem. Hoc docet ratio, confirmat experientia.

I V.

ET verò in agricultorū durum genus, & alios homines maximis laboribus ad diuos conjiciantur oculi. Dūm infelis pauperies urget, viçtum quærentes ferè continuo labore exercentur; illis vix requies ulla: & tamen nullum inde patiuntur dampnum, contrà ferè illibata fruuntur sanitatem, longevamque adipiscuntur ætatem. Idem si ad meliorem fortunam devenenter, & laboribus subito feso abstineant, sibi prius inauditis statim mille cruciantur infirmitatibus. Falsò incutant prævios labores; vitam fugiant incertem: illis exercitium præstò erit Medicina. Quā ratione prius slabat incolumis sanitas præsens, eadem folia amissa restituetur. Apicere lubeat novos homines, qui oīnnia luæ fortunæ incrementa debeni improbo labore, & irquietis concursationibus quis sollicitè fortunam ambientes fecere ut ipsos Plutus amaret, cumularetque bonis. Dūm res angusta domi cogebat ad laborem, inculpatâ sanitatem florebant. Mox re fortunisque austiores dum plaudunt sibi, mollique otio disflunt, fortunâ dulci ebrios numero beatorum eximit, aureis trabibus insidens morborum cohors. Robustus acri labore Miles, igneam per æstatem, pluvioque ventos, vitam sub dio & trepidis agit in rebus. Castra movet, aut ponit: nunc gravibus oneratus armis, longum & difficile iter facit, nunc raptim curlus magis quam itineris modo in hostem ducitur. Pulvere sordidum, totumque madentem su lore plusquam frugalit excipit mensa. Stratus humili, ferè nudus, sub jove frigido, noctis vix degustat otia. In obfidiionibus urbium quot superandi labores! Vix credas inexertus. Qui sit, ut tam durum sustineant homines vivendi genus, inò valcent, sint leti, sint florentes; nisi quod ab ipso vires animumque ducent labore? Adeo quòd gravem militiam non parum levet amor patriæ, & pulchra laudum cupido. At verò si tam laboriosa vita protinus otia continua succedant, militarium laborum quam quietis patientiores, semota prius occupat morborum caterva. Nonne pravi moris febres omnigenæ, pleuritides, peripne-

wonias nothas, scorbutus, &c. totidem imprudentis otii stipendia, in hibernis plus
denfant funera militum, quam media inter prælia ipse hosticus ensis? Exercitu
ferè incolumi Alpes imperviis perrupit Annibalis labor, Romanosque ad Trebiam,
Trasimena, & Cannas ingenti cæde prostravit. Sed Annibalis ejusdem exercitum,
quem fortium arma Romanorum non vicerant, frerunt ad Capnam mollioris
otii voluptates & deliciae. Adeò corpus animumque ignava corrumpunt otia?

V.

QUIS posthac ausit post longos labores imprudenti fese committere otio?
cùm à quiete minùs cantè usurpatâ tot imminentia pericula? Sibi longè tunis
confulet qui quis exercitio indulgens debito, illius modum non excesserit. Defessum
corpus, non attritum, moderata quies certò reparabit & citrâ noxam. At verò si
necessitas imperiosior coegerit ad longos labores, ne imprudentius malum mala
addas. Quæ data sive tempore profunt, intempestivè administrata nocent. Quietè
subitâ & diutinâ protractâ nedum deperdit resarciantur, infaureturque corpus,
fibrarum subitâ relaxatione earumque atoniâ, prosteruntur vires magis ac magis
miserè languet humorum circuitus, lœditurque naturalium, vitalium & animalium
functionum triumviratus. Status igitur corporis rationem habe sedulus; timeas fo-
lidis torpore, marcorem fluidis inducere. Non nisi sensim ac sine sensu quies
laboris excipiat vices, ne quid detrimenti sanitas capiat. Ni facias, sextenta in-
gruent mala qua seriorē exigent pœnitentiam. Id caverat mens provida divini
Senis docentis: Naturam agè ferre subitas mutationes, sensimque etiam ad meliora
convergandam effe. Assentientur melioris nota auctores: Neque ex nimio labore subitum
otium, neque ex nimio otio subitus labor, Celsus ait: & aliás, cùm quis mutare al-
iquid voles, paulatim debet assuere. Ait reponet aliquis: Contraria contrariis cu-
rantur, lex est quam suprema morborum medicatrix sanctivit natura; quod igitur
longiori labore fuerit extenuatum corpus, eò celerior succedat quies & diuturnior
in pristinam corpus recuperet dignitatem. Sunto quidem alterna cum labore
quietis vices, Verum est modus in rebus: Otii ut laboris, sunt certi fines, quos
ultrâ citrâque sanitas consistere non potest. Bellè instituta quies defessa membra
levat, reparat spiritus: Sed diuturnior, ex se periculosa, tunc maximè periculi
plena est post longos labores. Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt; si caret
arte, ipsa semper ducit in vitium culpæ fuga.

Ergo post longas defatigations, subitè instituta vita deses, periculosa.

Proponebat Parisiis AUGUSTINUS THOURET, Lexoviensis, Doctor Medicus
Cadomensis, nec-non Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis
Bacculauræ. A. R. S. H. 1775. à sextâ ad meridiem,